

De Ander

In moderne romans is het vaak „de ander” die grooten invloed uitoefent op het lot van de hoofdpersonen. Onverschillig, of die ander een man, dan wel een vrouw is. Soms zijn er meer „anderen.”

We behoeven ons echter, gelukkig, niet te verdiepen in deze soort lectuur om ervan overtuigd te worden, dat de invloed van anderen op ons eigen leven niet weg te cijferen is. In een oud boekje zag ik het woord van Goethe: „Des menschen geschiedenis is zijn karakter,” aldus veranderd: „Des menschen geschiedenis zijn de karakters van zijn omgeving.” De waarheid zal ook hier wel in het midden liggen. Den invloed van „de ander” loochenen, kunnen wij niet; we ondergaan dien, doch dit behoeft niet lijdelijk te gebeuren. We zijn er toch altijd zelf bij — om het zoo eens uit te drukken. We kunnen ons verzetten, — we zijn tot op zekere hoogte zelf baas over de wijze, waarop we dien invloed ondergaan.

Helaas zijn er menschen te over, die dit niet schijnen te beseffen. Die een overgrootte waarde hechten aan het oordeel van anderen, zelfs op terreinen, waar die ander niets te zeggen heeft.

Als ze moeten bezuinigen, doen ze het zóó, dat een ander het vooral niet zal bemerken. Wat dikwijls neerkomt op een bezuiniging juist dáár, waar deze het meest schadelijk werkt: op eten en drinken bijvoorbeeld.

Als ze iets doen, of willen doen, wat ze te voren niet behoefden te doen, vragen ze eerst angstvallig, wat een vriendin of een buurvrouw er wel van zeggen zal.

Als hun kind in één of ander opzicht fout gaat, zijn ze het meest bang voor het oordeel van een ander. Op die manier komt men er toe, een oneerlijk verkregen goed cijfer hooger aan te slaan dan een eerlijk verkregen slecht. Want, niet waar, buurvrouws jongen of meisje gaat op dezelfde school en zal het dus weten, wanneer een rapport minder goed uitvalt.

De voorbeelden zijn te vermenigvuldigen. Men leeft in een voortdurenden angst voor het oordeel van „de ander.” En waarom? Als er kritieke oogenblikken in uw leven komen, waarin de stem van die „ander” u veel waard kon zijn, merkt ge niets van hen. Ze leven niet echt met u mee. Het lijkt maar alsof, wanneer er bij u iets te critiseeren valt. En daartoe vinden zulke karakters altijd wel stof. Heusch, ge kunt niet beter doen dan u van zulk soort „anderen” niets aan te trekken. Zooveel te eerder zult ge ontdekken, wie uw echte vrienden zijn.

Het ergste is wel, dat ouders, en vooral moeders, die zulk een ongemotiveerd groote waarde hechten aan het oordeel van anderen, hiermee ook hun kinderen besmetten. Eén voorbeeld uit het schoolleven noemde ik reeds. Er zijn er meer. Hoeveel geharrewar en erger ontstaat er in de gezinnen, omdat de kinderen, vooral de meisjes, even vaak iets nieuws willen hebben

als haar schoolvriendinnen. En dan moet dat nieuwe ook even mooi en even duur zijn. Of het kan — of er geen noodzakelijker uitgaven zijn — daarnaar vragen ze niet. En dat niet, omdat ze harteloos zijn. Doch enkel, omdat ze werden opgevoed bij het ontzien van het oordeel van iemand anders, zonder te vragen, in hoeverre dat oordeel recht van bestaan heeft.

Nu moet u niet meteen in het andere uiterste overslaan en uw kind op een buitenissige manier kleden, alleen maar om uw onafhankelijkheid te toonen! Want als u deze zoo demonstratief toont, hapert er wat aan die onafhankelijkheid! En uw kind is nog geen zelfstandige persoonlijkheid. Het is nog maar een menschje in den dop. Uw taak is het, het op te voeden tot een mensch, die eigen grenzen kent, en weet wat zijn eigen wezen eischt. Een harmonisch mensch. En om dat te kunnen, moet ge zelf zulk een harmonisch mensch zijn.

Er is maar één Ander, Wiens oordeel gezaghebbend is. Onder dat oordeel hebben we ons zonder voorbehoud te buigen. Doch dat oordeel gaat vaak lijnrecht in tegen wat andere menschen van ons willen. Dat oordeel bepaalt ook onze verhouding tot die andere menschen, een verhouding van helpende naastenliefde, doch niet van vrees voor het oordeel, dat die naaste over ons zal vellen.

J. M. W.-W.



Naar een schilderij van Maurice Busset

DE HERDER